

A hazugság birodalma

Vámbéry Rusztem, a messzire látó

FEUILLETON - LXIII. évfolyam, 14. szám, 2019. április 5.

1933-ban Vámbéry Rusztem, a művelt, okos és szabadkőműves büntetőjogász egyszer csak írt egy tanulmányt a Századunk című folyóiratba (amelynek egyik szerkesztője is volt), azzal az egyszerű címmel: *Hazugság*. Korát annyira áthatotta, átjárta a hazugság, hogy alighanem úgy érezte: védőbeszédet kell tartania az igazság mellett. Mert vannak korszakok, amelyek erősebben, kitartóbban hazudnak, mint mások, aszerint, hogy politikai vezetőik mennyire félnek. A valóság ugyanis sokszor félelmetes, kell hát egy másik valóság, egy hazug, amely megvéd a világ kellemetlenségeitől. Hazugság nélkül persze nem lehet élni, de elveszett az, aki arra teszi föl az egész életét. Vámbéry Rusztem alaposan áttanulmányozta a hazugság birodalmát, és minthogy az emberi lélek néhány század alatt szinte semmit sem változik, az ő tükre a mi tükrünk is. Történelmi áttekintés ad, egészen addig megy vissza, ameddig a múltunk ködbe vész; Rudolf Jhering jogtudóst és filozófust idézi - kételkedve -, aki úgy vélte, hogy az ember eredetileg hazug volt.